

Els espais familiars

Joana Planas

EEI TONINAINA. INCA.

A l'escola Toninaina, el present curs, donat el moment actual que vivim, de crisi econòmica acompanyat d'una manca de llocs de feina, per tant d'una progressiva no escolarització dels infants de 0 a 3 anys, ens ha semblat convenient posar en marxa els **espais familiars**, espais on les famílies poden compartir inquietuds, problemàtiques, curiositats... amb altres famílies, sense necessitat que els seus fills i/o filles estiguin escolaritzats, al mateix temps els menuts poden descobrir, viure,

experimentar amb altres infants d'una mateixa edat.

Aquests espais dirigits a famílies que no tenen els seus fills/es escolaritzats, es duen a terme al mateix centre Toninaina, amb una periodicitat setmanal al llarg de cinc setmanes, tot i que una vegada començat l'espai es van acomodant les jornades a les conveniències i necessitats de les famílies assistents. Acudeix la família: pare i/o mare i nadó, se'ls ofereix un espai adaptat als pares i mares i a les criatures, coixins, cadiretes, matallassos, joguets..., cerquem que tots els participants es trobin còmodes. La durada de la sessió és més o manco de dues hores.

El primer dia fem una presentació de tots els participants, expressen les inquietuds que els han mogut a assistir a l'espai familiar, què hi cerquen, quines són els seus dubtes, les experiències que els fa ganes compartir, d'aquesta manera els diferents membres del grup es coneixen i els és més fàcil compartir entre ells vivències.

Els guies de l'espai (M. Antònia, Emilio, Joana) no fan xerrades, ni grans exposicions, simplement deixen anar qualche aspecte relacionat amb el desenvolupament dels nadons, o bé sobre l'educació dels mateixos, o com escoltar les seves necessitats..., i després, es deixa que cada un dels pares ex-

posi el que en pensa al respecte, o quins dubtes té o bé quins problemes li han sorgit en aquesta temàtica, o qualsevol comentari que vulgui exposar. A més les famílies poden fer qualsevol comentari que els inquieti, preocupi respecte als nadons, tot i que no hagi estat la temàtica del dia, per tal de comentar-la en properes trobades.

Més o manco quan ha passat una hora, fem un petit descans, que aprofitem per prendre un cafè o una tisana i donar berenar als infants, si s'escau. En aquest moment, encara manco formal, sorgeix una gran comunicació entre famílies, es contenen dificultats o ensurts, experiències, que enriqueixen a tots i cada un dels membres del grup.

La segona part de l'espai familiar, una vegada romput el gel, és més fluida i les famílies esdevenen com a protagonistes: fan demandes, exposen situacions problemàtiques, inquietuds... Per acabar la sessió, donem un escrit relacionat amb la temàtica del dia, o bé relacionat amb les demandes de les famílies, o bé sobre la temàtica del proper dia.

A la darrera sessió d'aquest espai familiar, passem una petita enquesta a les famílies per conèixer la seva opinió del que els ha aportat, quins temes queden encara pendents, quins suggeriments fan de cara a propers espais, com s'han sentit...

Estem convençuts que d'aquests espais tots, famílies i guies, en sortim beneficiats, compartim experiències, sabers, punts de vista, d'una manera distesa ens enriqueix a tots, **“el grup es més que la suma de les parts”**.

Al llarg del present curs hem dut a terme dos espais familiars:

1. El primer espai el desenvoluparen na M. Antònia i n'Emilio, coincidiren que el millor que podien fer era donar a conèixer als pares i mares quatre nocions bàsiques del desenvolupament dels nadons (0 – 9 mesos) compartir la seva pròpia experiència dins l'aula, donant a conèixer la filosofia Pikler o principis Lòczy... L'espai quedà estructurat de la següent manera:

Títol:

“La llibertat de moviments i materials adients per a els nadons”

A qui va adreçat:

A pares i mares amb infants de dos a nou mesos no escolaritzats.

Calendari:

- Moviment en Llibertat (8 de novembre)
- Material no estructurat i la panera dels tresors (8 de novembre)
- Afavorir vincles i maneres d'interaccionar amb infants (8 de novembre)
- Normes i límits (8 de novembre)
- Massatges, tacte, jocs de falda, cançonetes... (13 de desembre)

2. El segon espai el vaig desenvolupar jo, però ara ja no parlava tant del desenvolupament dels infants, sinó de quina era la nostra interacció amb ells, com educadors, com a pares i mares, si realment, érem conscients del que fèiem, de les conseqüències dels nostres fets, i si realment les conseqüències eren les que nosaltres volíem o no.

Títol:

“Els valors dins l'educació”

A qui va adreçat:

A pares i mares amb infants de dos a nou mesos no escolaritzats.

Calendari:

- 1) Dins la nostra societat, quins missatges hi trobem?.
- 2) I els missatges que ens arriben, quins valors donen?
- 3) Quines conseqüències tenen aquests missatges.
- 4) Estem d'acord amb aquests missatges, els qüestionem?.
- 5) Quins valors volem treballar amb els nostres fills i filles.

Vaig emprar com a fil conductor escrits de Myrta Chokler, escrits que penso són interessants per a tots i cada un que tractem amb infants petits, pares i mares, educadors/es. Dins d'aquest fil conductor vaig agafar les següents frases, totes amb un gran contingut i missatge que ens ha de fer meditar i que dóna resposta al que cercava com objectiu de l'espai familiar:

- Hem de creure en l'existència real d'elements d'autonomia en els infants, i, que aquests apareixen, si no els aturem a partir de segons quines condicions, imposades per la societat de consum, (hamaquetes, cadiretes, caminadors...).
- També hem d'estar atents al que expressen els infants en cada moment i procurar donar resposta a les seves necessitats, però una vegada comunicades, no abans que ens les comuniquin. Així en prendran consciència.
- Hem de ser conscients que el nadó tot i que petit, precari i inestable, té una autonomia des del moment en què neix.
- El nadó és per tant, un subjecte d'acció i no tan sols de reacció.
- Penseu que és capaç d'actuar sobre l'entorn (remugar, grunyar, plorar, allargar la mà i agafar la jogueta que vol, jugar-hi...) per aconseguir allò que vol o que necessita (gana, son, mal estar, braços, atenció, escollir, jugar, picar, explorar...)
- Al mateix temps que es dóna una transformació recíproca entre el subjecte i l'entorn (si quan l'infant grunyar s'encén la llum a la nit pot dur les seves conseqüències, o no).

Una pregunta que ens hem de fer constantment: Quin home o dona volem que arribi a ser el nostre fill/filla o el nostre alumne/a? Per tant quin infant volem ajudar a ser i créixer?

1. Un infant autònom, lliure, amb confiança en si mateix, en el seu entorn, en les seves pròpies competències per pensar i elaborar estratègies al seu nivell per resoldre conflictes, problemes o superar obstacles, un ésser obert, sensible comunicatiu i solidari?
2. O un ser obedient, dependent de l'autoritat i sotmès al reconeixement permanent de l'altra, temorós del càstig, anhelant del premi, un ésser competitiu, cercador de l'èxit, rivalitzant per ser el primer?

- Les dificultats a nivell de la motricitat i de l'activitat en els infants, en particular la hiperkinessia, el dèficit atencional, l'abulia, la manca d'iniciativa, l'abandó de si mateix i l'agressivitat són moltes vegades gestats o facilitats des de models de criança, d'atenció i d'educació, on permanentment FER I TENIR, apareixen com a substitutiu del SER.
- La persistència d'aquesta modalitat va delineant personalitats del tipus "exitós", en el qual l'activitat compulsiva, que brinda finalment escassa satisfacció, és seguida d'una sensació de buidor que s'intenta omplir des de la hiperactivitat frenètica, l'agressió, l'aïllament o les addiccions (droga, tabac alcohol, qualsevol tipus de consum).